BUITEN

23E JAARGANG No. 43 ZATERDAG 26 OCTOBER 1929

Foto C. J. Steenbergh

DE TOREN VAN DE ZUIDERKERK TE AMSTERDAM

BUITEN
Geïllustreerd Weekblad aan het Buitenleven gewijd

Redactrice: RO VAN OVEN

INHOUD:

De doolhof der dwaasheid, door Ralph Springer (13) . . . . . blz. 506
De Zuiderkerk (geïll.) door Ro van Oven. . blz. 507
Amerika's Wonderpark, het Arnold Arboretum (geïll.), door A. Scheltema Juynboll blz. 508—509
Per Zeilschip naar Batavia, honderd jaar geleden (met teekeningen van A. M. Luyt) door Matty Vigelius . . . . . blz. 510—511
Roemenië (geïll.), door P. J. R. . . . . blz. 512—515
De moeder van Mary, door J. F. Baer van Hemmersweil . . . . . blz. 513
De goddelijke oorsprong der Siameesche Vorsten, door A. W. Francken . . . . . blz. 514
13 October 1929, door Ro van Oven . . . . blz. 515
Ariosto. Uit het Poolsch, door Kazimierz Chledowsky (7). . . . . blz. 516
Een mand met Europa-rozen (ill.) . . . . blz. 516

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men gelieve alles wat de Redactie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Redactrice **Mw. Ro van Oven, Emmastr. 15, Amsterdam**. *stukken voor de Administratie aan de Uitgevers* **N.V. Scheltema & Holkema's Boekhandel en Uitgevers-Mij., Rokin 74—76, Amsterdam,** *Met de toevoeging: „Voor de Administratie van het Weekblad Buiten". Duidelijke naam- en adresvermelding wordt verzocht, ook achter op de foto's*

De uitgevers verzoeken beleefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvrage of een bestelling aan een adverteerder doet.

Nieuw verschenen nummers 25 cts., oudere 50 cts.

N.V. SCHELTEMA & HOLKEMA'S BOEKHANDEL EN UITGEVERS-MIJ AMSTERDAM

De doolhof der dwaasheid

ROMAN VAN SCHERPZINNIGHEID, DWAASHEID EN HUMOR

13) DOOR RALPH SPRINGER

HET gezicht daarop gaf een groote verwarring. Een ieder die hoog had gewed op den dood van Oom Karel, zag in die ladder zijn ondergang en schimpte er op. Anderen, die zoo menschlievend waren geweest op Oom Karel's behouden neerkomst te wedden, zagen er een werktuig der voorzienigheid in en prezen zich gelukkig, met de aanstaande goede winst. Ze waren ver in de minderheid.

Natuurlijk verwekten die verschillende meeningen en onderlinge belangen naijver en dra sloegen winnaars en verliezers op elkaar in, vóór er nog een shilling was uitbetaald. En door de duisternis vielen er velen op de straat en anderen struikelden weer over hen.

Toen dat gevecht zoo'n poosje had aangehouden haalde Oom Karel zijn touwladder in. Hij maakte haar van de kanteeling los, draaide haar om zijn mager lichaam, en mompelde, *„opmerken, beetpakken"*.Toen sloot hij de oogen, liet zich vallen en kwam met een plons op de vechtende massa neer.

De touwladder bleek een goed stootkussen te zijn, hoewel de haak eenige mannen scheen geraakt te hebben. Niettemin kon Oom Karel zich loopend verwijderen, zij het onder gejouw en verwenschingen der winnaars. Dezen moesten, naar oud-Engelsche gewoonte, hun partijtje uitboksen. al waren ze er ook van overtuigd dat de wedders, die hun geld schuldig waren, al lang verdwenen waren.

Instinctmatig liep Oom Karel den goeden weg naar de Green Street. Al loopend wikkelde hij de touwladder los en zonder het te bedoelen bewerkte hij daardoor dat men hem ongemoeid liet. Nu immers zag het publiek hem voor een straatkunstenmaker aan en men wist, dat zelfs vluchtige belangstelling hem aanspraak kon doen maken op een bijdrage.

Op den hoek van de Green Street greep een stevige hand Oom Karel's arm van achter beet.

„We zullen samen gaan, Watson," fluisterde Bill Bully, die hem vanaf de fabriek was gevolgd.

Oom Karel keerde zich om en beefde als had hij het bar koud, toen hij den jongen deugniet herkende.

„William Billicom, zeg de ronde waarheid," zei hij met trillende stem. „Ben jij het of is het je geest?"

„Ik ben mijn geest!" antwoordde de jonge schavuit op griezeligen toon, „maar anderen hoeven dat niet te weten. Jij en ik, we doen samen net alsof ik de levende William Billicom ben. Vergeet dat niet, Watson en verraad me aan niemand."

„Waarom ben je niet onder den grond gebleven?" vroeg Oom Karel, ietwat streng, zij het met trillende stem. „We hadden je immers al begraven."

„Daarover later, Watson," antwoordde Bill Bully, zoo hol mogelijk. „Wegritsen, samendeelen . . . . hoe zegt die dikke dat ook weer?"

Plotseling trok Bill Oom Karel aan den arm mee.

„Loopen, oude, loopen! Mijn kisten!" riep hij.

Hij draafde vooruit.

Een eind verder in de straat stond een auto voor een huis. Er kwamen twee mannen uit, die iets zwaars schenen te dragen. Ze zetten dat in den wagen.

„Wait a moment!" kreet Bill hen toe. „Here I am!"

Een der mannen slingerde zich achter het stuur, de andere dook in den wagen. Toen Bill nog maar vijf passen van het huis was verwijderd, stoof de auto onder luid getoeter hem in snelle vaart voorbij.

De jonge man liep dóór en herkende het pension van Joris Jochem. Hij balde de vuist en strekte die naar de auto uit. Maar die reed juist den hoek om.

„Wat hád je?" vroeg Oom Karel, bijna buiten adem. „Ik vind dat je, voor een geest, wel een beetje te veel praats hebt. Hoe laat moet je in je graf terug zijn? Vóór zonsopgang toch zeker."

Bill Bully antwoordde niet, keek naar de straat en bukte zich.

„Een gouden tientje!" kreet oom Karel luid en greep er naar.

De jonge man was hem echter vóór en raapte het goudstuk op. Toen liet Oom Karel zich plotseling op de knieën vallen.

„Wat heb *jij!*" vroeg Bill ruw. „Ben je gewond? Er is immers niet geschoten."

„Een ring met een steen," antwoordde de oude man.

Bij dat antwoord stoof Bill Bully het huis binnen en de trap op. Oom Karel ging hem achterna, maar kon hem niet bijhouden. Halverwege de trap hoorde hij een rauwen gil.

„Ze vermoorden hem," mompelde de oude man. „Enfin, erger dood maken dan hij al is kunnen ze hem niet."

Hij trok zijn geroeste revolver en ging moedig naar boven. De deur van Bill Bully's kamer stond open. De jonge man schreeuwde verwoed, zonder zich om het late uur te bekommeren.

„Hou ze vast!" riep Oom Karel onvervaard. „Hé daar jullie, handen óp. William Billicom, daar ben ik!"

Buiten Bill was er echter niemand in de kamer te zien.

„Dieven, dieven!" kreet de jonge man, als razend.

„Wat dán, wat is er dan gestolen?"

„Mijn kisten, mijn kisten!" gilde de jonge inbreker. „Mijn kisten met machineonderdeelen!"

„Is dat er één van?" vroeg Oom Karel listig, hem den ring met een steen zien latend.

„Ja, verdomme! geef op!"

„Dan, dán, William Billicom."

Maar de oude man kwam niet verder. Bill Bully gaf hem een vuistslag tegen den slaap, waardoor hij neerstortte. Daarna stoof de inbreker de kamer uit en de trap af.

ZEVENTIENDE HOOFDSTUK

DE VLUCHT ZONDER MISDAAD

Toen Bill Bully aan St. James Square terugkwam, lagen alle bewoners in het huis op nummer 27 te slapen. Twee maal nam hij den klopper ter hand en tot twee maal toe

aarzelde hij hem te laten vallen. Hij bedacht dat, ná zijn door niets gewettigde vlucht, daarstraks, hij nu allerminst reden had de familie midden in den nacht op te porren.

Dus stelde hij zich aan het hek, tegenover het huis op en floot een Hollandsch deuntje. Jack Munnik scheen ook te slapen of wilde hem niet hooren. Bill Bully zette niettemin zijn pogingen voort en floot achtereenvolgens alle deuntjes die hij sinds zijn jeugd had gekend. Dat waren er zéér vele en weldra vertoonden zich dan ook witte gedaanten achter de gordijnen der aangrenzende huizen. Niet zoozeer om hem te bewonderen, maar om hem hun gramschap over zijn nachtelijk gedruisch kenbaar te maken.

Nadat hij een goed uur had gefloten, naderde een bobby hem, met ernstig gebaar en nieuwsgierige stem.

„Waarom doet U zoo mal?" vroeg hij. „De dienstmeisjes slapen nog. En zoover ik weet hebben ze in deze huizen allen vaste verkeering met nette jongelui. Loop dus maar door."

„Ik wacht niet op een meisje," antwoordde Bill.

„Waarom loopt U dan niet door?"

„Ik logeer in dat huis, maar heb den sleutel vergeten."

De politieagent keek hem wantrouwend aan. Bill Bully was goed gekleed en kon een weldenkend gezicht zetten, als hij wou. Maar, hij was nuchter. En volgens de ervaring en de menschenkennis welke de bobby had opgedaan waren Bill's verklaringen alleen geloofwaardig uit den mond van een beschonken jongen man. Als deze echter niet was uitgegaan óm zich een stuk in zijn kraag te drinken, waarom vergat hij dan den sleutel mee te nemen? En, andersom, *indien* die jonge man waarheid sprak en inderdaad zijn sleutel had vergeten mee te nemen, waarom was hij dan niet vroeger naar huis gegaan?"

„Beroep?"

„Particulier detective."

De bobby schrok, sloeg aan en verwijderde zich. Toen hij iets verder was, ging hij sneller loopen, uit vrees dat Bill hem terug zou roepen. En inwendig noemde hij zich gelukkig en roemde hij zijn doorzicht, dat hij niet verder had gevraagd.

Bijna had hij zich leelijk de vingers gebrand. Hij wist bij ervaring dat, als zoo'n half malle particuliere detective met zijn theorieën en andere malligheden begon, hij over drie uur nog stond te kletsen. Terwijl er maar weinig behoefde voor te vallen, een hondeblaf of de kreet van een zwervenden dronkaard, of hij zou hem op sleeptouw nemen, om de een of andere veronderstelde misdaad op te helderen. Dat was hem ééns gebeurd en hij zag af van een herhaling daarvan.

Bill Bully was op zijn beurt ook niet weinig in zijn nopjes, dat hij er zoo goed was dóórgekomen. Om een nieuwe ontmoeting met politieagenten te voorkomen, maakte hij een groote wandeling. Tegen zes uur in den morgen kwam hij terug.

Na de vlucht van William Billicom alias Bill Bully had de heer van Nuchteren snel wat fooien onder de politie uitgedeeld en was toen weer met zijn gezelschap naar binnen gegaan. Jack Munnik was niet erg gerust, nu hij de eenige vreemde in huis was, doch de oude heer stelde hem dra op zijn gemak.

„Luister eens Munnik," zei hij, toen de anderen naar bed waren gegaan, „als je me naar waarheid vroeg of ik wist wie je was, dan zou ik je antwoorden dat ik je voor een stuk gauwdief houd. Die portefeuille van mijn neef is vanzelf weggevlogen. En te oordeelen naar wat de meisjes mij hebben verteld, moest die dikke Joris je eerder als zijn tegenstander, dan als vriend beschouwen. Maar dat is mijn zaak niet en je moet al erg neemlustig zijn, als je *mij* arm maakt. En ook geloof ik, naar je gezicht te oordeelen, dat er ook nog wel iets goeds in je zit, al is het dan misschien maar héél weinig."

„Is U van plan een aanklacht tegen mij in te dienen, in betrekking tot die portefeuille?" vroeg Jack, aarzelend. „Geef me dan als landgenoot tenminste de kans me uit de voeten te maken."

„Ik wil je een betere kans geven," antwoordde de oude Peter. „Maar ik moet er óók mijn aardigheid van hebben. En dán, geloof ik ook dat je een goed oogje op mijn nichtje Leni hebt. Hé schavuit?"

„Mijnheer van Nuchteren . . . . . !" barstte Jack geestdriftig los. „Uw nichtje, als het mogelijk was . . . ."

„Tut — tut — jonge man. Ga nu maar eerst slapen. En steek dien zilveren lepel wat dieper in je zak, anders verlies je hem."

Met een kreet van schaamte stoof Jack Munnik de vestibule door en een trap op. In zijn kamer gekomen tastte hij eerst naar zijn zak. Er was echter géén zilveren lepel in. Toen herinnerde hij zich dat hij het gestolene onder zijn kussen had gelegd.

Hij lichtte dat op en bevond dat er *zes* zilveren lepels en zes vorken lagen. Dat waren er meer dan hij had gestolen en bewaard. In een opwelling van mistroostigheid, om die truc van den heer van Nuchteren, smeet hij het gerei door de kamer. Een uur later sliep hij gerust.

Na een poosje kwam de oude heer in zijn kamer. Voorzichtig sneed hij eenige bosjes haren van Jack's hoofd af en wikkelde die in een stukje papier. Hij grinnikte van pret om de verspreidliggende vorken en lepels en ging toen weer heen, zonder zich er verder om te bekommeren.

Toen hij naar gewoonte zijn vroege wandeling door het plantsoen wilde doen, ontmoette hij Bill Bully, bij het hek. De jonge man was doodop van slaap en vermoeidheid.

„Zoo mijnheer Billicom, wou je nog eens je laatste rustplaats bezoeken?" vroeg hij, goedgehumeurd als altijd. „Kom dan maar mee."

En hij ontsloot de hekdeur en troonde Bill met zich mee.

„Ik hoop dat U mijn onbeleefd gedrag, vannacht, wilt excuzeeren," zei de jonge schavuit, met bloemzoete stem. „Die gekke aanval had me zoo in de war gebracht, dat ik niet wist wát ik deed, toen ik zoo plotseling wegliep. Later kwam ik terug om me te verontschuldigen, maar toen was alles donker in huis. Ik heb tot nu toe rondgedwaald."

„En een klein beetje angst voor nadere kennismaking met de politie kwam er natuurlijk óók bij," zei de oude heer, hem goedmoedig op den schouder kloppend. „Nu zóó vroeg heb je zeker nog geen trek in een sigaar, wel vriendje?"

„En wát," antwoordde de jonge man. „Als ze tenminste goed is. *Ik* heb er geen bij me."

Toen wandelden de twee wel een half uur rond en fluisterden met elkaar. Oom Peter legde hem een plannetje uit en hoe dwaas dat ook was, stemde Bill Bully in alles toe.

(Wordt vervolgd)

DE ZUIDERKERK

TER oefeninge van de Christelijke Religie is dese Zuyder-Kerck gesticht Anno 1603", aldus vermeldt een zwarte gedenksteen, in den binnenmuur van den rijzigen toren van de Zuiderkerk gevat. ✉ En thans heeft de Nederlandsch Hervormde Gemeente den dienst in deze kerk opgeheven, klaarblijkelijk omdat in dit stadskwartier het aantal kerkgangers te gering was geworden. Te weinigen werden naar het bedehuis geroepen door het klokkenspel, door H. Hemony, volgens anderen door Jan Adriaansz Leegwater gegoten. 't Is te hopen dat deze onttrekking aan haar oorspronkelijke bestemming het gebouw niet zal doen verworden, zooals zoo vaak met ongebruikte kerkgebouwen geschiedt. Daar zijn er, die tot pakhuis, tot paardenstal zelfs werden ingericht. Ik denk b.v. aan de St. Olofskapel te Amsterdam, die nog als kaaspakhuis fungeert. ✉ Een dergelijke verwording van een kerkgebouw, door Hendrick de Keyser gebouwd, zou een slag in het aangezicht zijn van Nederlands historie, van Nederlands bouwkunst. Moge integendeel het plan verwezenlijkt worden om de kerk tot architectuurmuseum in te richten, een bestemming, welke volkomen in overeenkomst zou zijn met de waardigheid van het gebouw. Maar het kerkbestuur heeft een verkoopsom gevraagd, welke het budget van hen, die het museum wilden inrichten verre overschreed. Reeds ligt een groot aantal documenten, o.a. die welke betrekking hebben op het werk van den te vroeg overleden de Bazel, op de bovenverdieping van 's Rijks Prentenkabinet te Amsterdam gereed, om als eerste bijdrage voor dit museum te worden gebruikt. ✉ Nog staat niet vast, wie inderdaad eigenaresse is van het gebouw der Zuiderkerk, de Nederlandsch Hervormde Gemeente of de stad Amsterdam. Indien mocht blijken, dat dit laatste het geval is, dan willen en mogen we hopen, dat de Zuiderkerk in de stad, die een zoo belangrijk monument voor de vroegere en tegenwoordige Nederlandsche bouwkunst beteekent, de Zuiderkerk zal bestemmen voor een museum, dat niet slechts een sieraad, maar zeer zeker een noodzakelijkheid is. Niet alleen voor Amsterdam, maar voor heel Nederland.

R. v. O.

BUSSEY BROOK VALLEI IN HET ARNOLD ARBORETUM TE BOSTON

Amerika's wonderpark, het Arnold Arboretum

HET Arnold Arboretum in Jamaica Plains, een van de voorsteden van Boston, is een prachtige verzameling boomen en heesters. Deze zijn in een groot park ondergebracht en vormen daar het hoofdbestanddeel. Hier is geen sprake van boomen in het gelid geplant, zooals men dat in de kweekerijen aantreft, maar van een uitgestrekt stuk grond, geaccidenteerd terrein daarenboven, en van zonsopgang tot zonsondergang voor het publiek geopend, dat een van de meest uitgebreide, kostbare, wetenschappelijke verzamelingen van de wereld bevat. In 1868 bepaalde John Arnold bij testamentaire beschikking, dat een deel van zijn landgoed gebruikt moest worden voor de bevordering van den land- of tuinbouw. De uitvoerders van het testament besloten een boomencollectie aan te leggen en na overleg met Harvard University, een van de oudste en best bekend staande Amerikaansche universiteiten werd, overeengekomen, dat de universiteit de gronden zou krijgen en daar voor den aanleg van een arboretum zou zorgen. In 1872 werd Professor Sargent, „Arnold"-professor in dendrologie van Harvard University, de zorg opgedragen voor 120 acres land en een half vervallen boerderij. Behalve de oorspronkelijke beplanting was een groot gedeelte weiland en bijna $ 3000— per jaar werden ter beschikking gesteld voor den nieuwen aanleg. In 1882 werd een contract gesloten tusschen Harvard University en de gemeente Boston. De stad zou zorg dragen voor den aanleg en het onderhoud van de wegen, welke ontworpen zouden worden door den bekenden tuinarchitect Frederick L. Olmsted. Harvard moest echter het terrein voor het publiek openstellen, maar bleef geheel de zorg behouden voor de beplanting. Vele jaren verliepen voordat de plannen werden goedgekeurd en met het wegennet begonnen kon worden; met het beplanten maakte men reeds een aanvang in 1885. Door schenkingen en aankoopen is het terrein thans 250 acres groot en negen verschillende ingangen geven toegang tot het arboretum. Het grootste gedeelte is van den publieken weg afgezet door een lagen steenen muur, die overal begroeid is met klimplanten en heesters en op dit muurtje is een ijzeren rasterwerk aangebracht, dat geheel aan het oog onttrokken wordt door de ranken van clematis en wingerdsoorten. Vooral de inheemsche druivensoorten de Vitis labrusca en aestivalis groeien snel en worden ook gebruikt om den grond te bedekken voor het muurtje, zij worden dan jaarlijks sterk teruggesnoeid. Zij vormen een mooi contrast met de Ampelopsis-soorten, die in den herfst zulke hel roode bladen dragen. ☒ Er komen verschillende landschapstypen in het arboretum voor. De lage gedeelten zijn om de vijvers, waar die heesters en boomen geplant zijn, die veel vocht noodig hebben: valleien doorsneden door de Bussey brook, een snel stroomend beekje. De oevers zijn mooi begroeid met de oorspronkelijke planten, die niet in hun groei belemmerd worden en een beeld geven van de typische New England weideflora. De grasvelden loopen glooiend naar boven en hier vindt men de eikengroep vertegenwoordigd en enkele uitloopers van de coniferen. Een volgend landschapstype vormen de heuvels, Bussey hill, Peter's hill en Hemlock hill. Het mooiste is de laatste heuvel, die bedekt is met de rest van een oorspronkelijk coniferenbosch. De Tsuga canadensis vormt zoo'n dicht bestand, dat de zonnestralen nauwelijks doorgelaten worden. Heel bijzonder is het, dat vlak bij zoo'n groote stad een dergelijk overblijfsel te vinden is in den vorm van dit prachtige stukje wild bosch, dat de steile rotshellingen bedekt. Bij den aanplant van varens ontdekte men oude pijlpunten van Indianen, uit den tijd toen die er nog verblijf hielden. Boven de Tsugas uit steekt een enkele Pinus strobus en voor dit donkere bosch staan de kalmia's geplant in een groep van honderden meters lang, die in eind Juni beginnen te bloeien. Een denkbeeld van den pracht, al ontbreken helaas de kleuren, als alle „laurels" in vollen bloei staan geeft afbeelding 2. De kalmia's zijn winterhard in Nieuw Engeland, zij behouden het groene, glimmende blad 's winters en komen overal in het wild voor in de bosschen. In aansluiting met de kalmia's staan de japansche azaleas (Rhododendron kaempferi), die iets eerder bloeien. De teere groep, die slecht tegen het Nieuw Engelandsche klimaat kunnen, vormen de rhododendrons, die

eveneens de Tsugas als achtergrond hebben, waardoor de schitterende kleuren van de bloemen nóg meer opvlammen. De Bussey brook kronkelt, kleine stroomversnellingen vormend, tusschen het bosch en de rhododendrongroep door en een smal paadje loopt langs den oever door het koele bosch. Dit boschpad zet zich voort tot den top van Hemlock hill en van hier uit heeft men een prachtig wijd uitzicht over een gedeelte van de stad en het omringende landschap met de Blue Hills aan den horizon. De andere heuvels zijn beplant met boomgroepen van bepaalde soorten, de grond is daar met gras bedekt, dat af en toe gemaaid wordt en 's zomers vol margrieten en andere veldbloemen staat, die iedereen mag plukken, zooveel als hij wil. Heel kort gehouden graspaden leiden naar alle groepen toe, en daar op deze manier de paden niet opvallen, doen zij geen schade aan het landschap; daarbij is het volstrekt niet verboden zich buiten deze graspaden te begeven en stoeien overal kinderen, die ook met bloote beenen in de Bussey brook loopen. Wat nu de wetenschappelijke behandeling betreft, zoo heeft men er naar gestreefd om de boom- en heestergroepen te rangschikken volgens families, geslachten en daarbinnen de soorten. Een vertegenwoordiger van elk geslacht is steeds dicht bij of direct langs een hoofdweg geplant, zoodat het mogelijk is door het wandelen langs de hoofdwegen een overzicht te krijgen van wat er in het arboretum is. Elke boom of heester is voorzien van een metalen plaatje met een nummer er op en den naam in het Engelsch en in het Latijn. Elk nummer staat ingeschreven op een kaart, waarop de herkomst en de geschiedenis van het exemplaar vermeld staan en die kaarten worden bewaard in het administratiegebouw. Bij het classificeeren van het materiaal is de indeeling van Bentham en Hooker, in dien tijd overal in Amerika in gebruik, gevolgd. Het zou te ver voeren om ook maar aan te duiden wat het arboretum al niet bevat en dit kan beter beperkt worden tot een zeer kort overzicht van de seizoenen en wat er dan speciaal de aandacht trekt. De verschillende katjes niet meegerekend, kan men zeggen dat het in dit klimaat van lange winters begint in Mei met den bloei van de Forsythias, die tegen den voet van Bussey hill geplant staan. Hierop volgen de Japansche kersen, pruimen, appels, perziken en enkele vroege rhododendronsoorten. De overweldigende bloei van de kersen en sierappels trekt steeds de meeste bezoekers. De tweede helft van Juni beginnen de seringen, eerst de wilde Noord Chineesche soorten, daarop de Europeesche en andere. Ook deze bloei trekt duizenden, vooral 's Zondags, naar het arboretum, terwijl er gelegenheid bestaat om door een deskundige rondgeleid te worden die wijst op alle belangrijke dingen. Ook de rhododendrons en azaleas zijn begin Juli op hun mooist en zoo gaat het door tot in den vollen zomer de meidoorns en vlieren bloeien en nog heel veel andere meer. Dan komt de herfst, die zoo lang aan kan houden, de z.g.n. Indian summer. De Japansche en Chineesche boomen hebben meer oranje in het herfstloof dan de Amerikaansche soorten en bovendien blijven de bladen ongeveer twee weken langer aan de boomen. De Europeesche soorten daarentegen kleuren hier slechts weinig en de haast nog groene bladeren vallen nog twee weken later af dan die van de Aziatische soorten. Door deze verschillen ontstaan de prachtigste kleurschakeeringen en zijn de boomen eenmaal kaal, dan komen de vruchten weer ten volle tot hun recht. Ook het pinetum, de naaldhoutgewassen-verzameling trekt dan meer de aandacht. Meer dan vijftig jaar is er aan gewerkt en de resultaten zijn nog nauwelijks bevredigend te noemen. Het klimaat van Nieuw Engeland is ongeschikt

BLOEIENDE KALMIA'S

HET OUDE TSUGA CANADENSISBOSCH, THANS HEMLOCH HILL

voor de meeste coniferen, maar met meer zorg voor de standplaats en door het scheppen van betere cultuurvoorwaarden zouden er waarschijnlijk meer resultaten bereikt kunnen worden. De moeilijkheid deed zich voor, dat er vijftig jaar geleden haast geen amerikaansche kweeker was die boomen, (althans uit zaad) kweekte, zoodat men was aangewezen op ingevoerde coniferen uit Engeland hoofdzakelijk, uit Nederland en enkele Europeesche landen. Deze bleken niet bestand te zijn tegen het klimaat en eerst toen het arboretum zelf uit zaad begon te kweeken, kwamen er resistente soorten. ✉ Een belangrijke plaats neemt in de „shrub collection", de ruimte, waar de heesters zijn ondergebracht. Dit is uitsluitend voor studie doeleinden en er is niet naar gestreefd om mooie effecten te bereiken. De struiken staan op de rij op bedden van drie meter breedte, terwijl de bedden weer gescheiden zijn door graspaden van anderhalve meter breedte. Totaal staat er voor bijna twee en een halve kilometer lengte aan struiken, waarbij alleen nog maar de meest bekende, geheel winterharde struiken zijn aangeplant. De heide, zooals Caluna vulgaris en Erica carnea, die men nooit ergens in Nieuw Engeland in het wild aantreft, doet het hier goed en wordt dadelijk na den bloei sterk gesnoeid. De minder bekende, teere soorten staan overal tusschen de andere beplanting door. Het bepaalde gedeelte waar de struiken staan is afgerasterd door gaas, dat begroeid is met sterke klimplantsoorten, daar deze veel te lijden hebben door den wind. Uit tuinarchitectonisch oogpunt beschouwd vindt men veel mooie gedeelten in het arboretum, vooral de oude groepen, die reeds stonden op het oude landgoed vormen een goede basis. Niet altijd is men bij het aanplanten van nieuwe boomen even gelukkig geweest, maar van een dergelijke verzameling, waar wetenschappelijke doeleinden vóór gaan, kan men dit ook niet altijd verwachten. Het geheel als boomenverzameling en als park is onvergelijkelijk. Een interessant punt is de beplanting van de wegen. De rijwegen, (niet toegankelijk voor auto's) zijn aan weerszijden voorzien van voetpaden. In plaats van grasbanden te nemen op de gangbare Amerikaansche wijze heeft men hier als afscheiding lage heesters genomen, afgewisseld door enkele hooge groepen. De Xanthoriza apiifolia, ook in Holland wel bekend, wordt hiervoor aangewend, de rechte stengels dragen kleine, donkerroode bloemen, vóórdat het blad zich vertoont, dat in den herfst hel geel verkleurt. Ook de Rhus canadensis en rozensoorten worden gebezigd, de laatste in combinatie met Cornus racemosa en verder azaleas samen met kruipende juniperussen. ✉ De taak van het arboretum is in de eerste plaats om dienst te doen als studieinrichting, studenten van Harvard University kunnen zich specialiseeren in dendrologie. Er is een jaar geleden een proefstation geopend voor de studie van erfelijkheidsleer en phytopathologie. Er zijn kassen bijgebouwd voor het kweeken van niet winterharde soorten als b.v. rotsheesters en voor het experimenteeren. Het surplus aan materiaal wordt verdeeld over de vijf werelddeelen aan instituten, kweekers en liefhebbers. Het kweeken en invoeren van nieuwe soorten in de tuinen, behoort ook tot het werk van het arboretum, waar zij tevens gekeurd worden op winterhardheid. De Berberis Thumbergii en Clematis paniculata zijn b.v. door het arboretum bekend geworden en nu overal in Nieuw Engeland in de tuinen aanwezig. Alle streken van de aarde worden afgezocht naar nieuw materiaal; na Noord Amerika is Oost-Azië het meest onderzocht en in 1876 werden daar vandaan al zaden naar het arboretum gezonden. ✉ Het administratiegebouw is een schenking, hierin bevindt zich een verzameling van 10.000 photos, het kaartsysteem, waarvan hier al eerder sprake was, de bibliotheek, bestaande uit 35000 deelen en 8000 pamphletten en een herbarium. Dit is een van de volledigste op de wereld en bevat een kwart millioen exemplaren. Het wordt bewaard in ijzeren brandvrije en stofvrije kasten. ✉ Sinds kort is men ook studie gaan maken van de vogels, die hier zoo'n gunstige schuilplaats vinden. Er broeden jaarlijks ongeveer vijftig verschillende soorten. Door de drainage van een moerasachtig gedeelte zijn een paar waterliefhebbers verdwenen, en het vroegtijdig en herhaaldelijk maaien van het gras verdreef de veldleeuwerik. Het bespuiten tegen plantaardige en dierlijke parasieten, juist in den broedtijd heeft zeker ook vogels verjaagd. Door de hoeveelheid vruchten in den herfst en winter worden daarentegen vele vogels aangetrokken. Ook enkele roofvogels overwinteren daar, zooals de roodgeschouderde havik. Zoo vereenigt het Arnold arboretum alle factoren in zich om nut en genot te brengen aan jong en oud.

A. SCHELTEMA JUYNBOLL

... DIE ONS VOOR „GIN" EEN KABELJAUW EN EEN PARTIJ ANDERE VISSCHEN, VEEL GELIJKEND NAAR SCHELVISCH, VERKOCHT

... IK BLEEF LAAT OP HET DEK ...

Per zeilschip naar Batavia, honderd jaar geleden

ZOEKEND op den zolder van het ouderlijk huis, rommelend tusschen kisten en kasten, viel mijn oog op een oud koffertje van vaal olijfgroen leer met koperen spijkerbeslag. Bescheiden stond het daar, doezelig onder 't stof, dat de oude meubels in eendrachtigheid dekte. ✉ Ik knielde bij 't dingske neer, de stroeve leeren riemen met moeite ontgespend. 't Slot bleek niet gesloten. Een duffe geur van oudheid, van beschimmelde papieren steeg uit 't geopende koffertje op. Daar lagen papieren, vergeelde en verbruinde papieren, met vlakken van vocht. ✉ Verkleurd en rafelig hielden broze linten nog de pakjes te samen. Uit een viel een gedroogde bloem. Er lagen brieven en honderdjarige kwitanties. Geheel op den bodem vond ik een dagboek. Het fijne, flinke schrift boeide me bovenmate.

... WAT VERDER WORDT AAN DE ZEILEN GEWERKT, DAAR WEER TOUW GEDUBBELD ...

Ik begon te lezen. ✍ De verteller, een overgrootvader, was naar Indië gezeild, om te trachten er de kansen der fortuin te wenden. Hij was een der zeven zonen van een Amsterdamschen lakenwever. De Napoleontische oorlogen hadden zwaar op het land gedrukt. De handel en de nijverheid waren verslapt. Het was te voorzien, dat de zoons niet dien welstand zouden kunnen bereiken, dien de familie zoovele jaren bezeten had en dien men aan de positie in regenten- en koopmanskringen verschuldigd meende te zijn. Zoo ried dan de vader het geluk buiten de enge palen van het vaderland te gaan zoeken. Was in Indië niet nog een toekomst weggelegd voor wie zich ijverig en dapper door de moeilijkheden van het nieuwe leven in de tropen wist heen te slaan? ✍ Nadat een oudere broer vooruitgegaan was, volgde in 1822 de schrijver van het reisverhaal. Met weemoed neemt hij afscheid van familie en vrienden. Zal hij ze ooit wederzien? De reis is ver en gevaarlijk en ook het nieuwe vaderland nog ver van veilig. ✍ Dan, op Zondag 9 Juni scheept hij zich in op de Cornelia Sara. „Het uitzeilen was statig en schoon .... zoo schrijft hij .... wij hadden gedurig schepen in 't gezicht; een heerlijke zomeravond bracht mijn geest eenigszins tot bedaren. Ik bleef laat op het dek, de zon ging heerlijk onder en verspreide eenen gloed van vuur over den uitgebreiden horizont. Het was een grootsch natuurtooneel. ✍ 10 Junij. Ik was 's morgens om 4 uuren reeds op het dek. Helder weder, N. O. wind en overal schepen in 't gezicht. Een Engelsch visserman kwam bij ons aan leggen, die ons voor, „gin" een kabeljauw en een partij andere vissen, veel gelijkend naar schelvis, verkocht. Deze laatste vissen noemde hij „whitings", zij zijn zoo goed niet van smaak als schelvis. De kerel was zoo wantrouwend, dat hij de jenever eerst open maakte en proevde, eer hij de koop wilde sluiten. Wellicht is hij door den een of ander eens bedrogen geweest, die hem water in plaats van de kostelijke gin in de maag heeft gestopt. Het volk riep hem al eens toe, onder het proeven, „damn'd beggar of an Englishman"; hij nam echter de wijze partij van zig dit niet aan te trekken, en zig maar voor zoo lang wat doof te houden. ✍ 11 Junij. Heden, Dinsdag namiddag is onze Captain voor het eerst zedert Zondagmorgen ten drie uuren, dat hij van wal ging, in zijn kooy gekropen, ik heb mij gedurig verwonderd over zijnen onvermoeiden ijver, zijne waakzame en werkzame geest. .... Het inkomen van het Canaal schijnd zeer moeylijk te zijn en veel zorg en attentie te vereischen. ... Bij ons vertrek van de Ree waren zijn Vader, zijne vrouw en zuster, nog met ons na boord gegaan, en vertrokken weder met een kaag, die hen naar Amsterdam moest voeren, de man was bij het afscheid hevig aangedaan, evenwel heeft hij geen oogenblik zijn commando verzuimd, was overal bij, had bij alles een wakend oog en nam zijn zaken waar met de grootste bedaardheid. Na een goede zestig Uuren in de weer te zijn geweest heeft hij zich nu eerst eenige rust gegund. De Captain voldoed mij tot nog toe in allen deele bizonder wel: hij behandeld alle menschen ordentlijk, vloeken of raazen word er niet gehoord. Ook jegens ons passagiers is de Captain bijzonder wel, voorkomend en vriendelijk; indien het zoo voortgaat, heb ik alle rede, om zeer te vrede te zijn. .. In alle opzichte is onze reis tot nog toe, alleraangenaamst. .... Mooy weer, zonder groote hitte en goede wind, gedurig land en schepen in het gezicht, dat het zee tonneel niet weinig vervrolijkt; voorraad van allerleij versche provisie, als vleesch, groentens, zoodat wij nog niet eens aan de eigenlijke scheepskost zijn. .... Met mijne reiscompagnons, beide jonge lieden, die als Ambtenaren voor de Waterstaat uitgaan, ben ik zeer wel te vreden en het komt mij voor, dat wij het zeer wel met elkander zullen hebben. De juffrouw[1]) zien wij weinig; zij is tot nog toe meestal zeeziek en in hare hut; maar haar klein Gerritje, een mager spierinkje van vijf jaar, weet van niets en is vrolijk en wel. ✍ 13 Junij. Kaap Lizard in 't gezicht, dus zijn wij het Canaal ten einde. Het zeewater, dat in de Noordzee en vooral in de nabijheid onzer kusten groenachtig was, word geheel blaauw van Couleur, de golving word sterker. Wij hebben nog een paar vaartuygen gepraaid, de een hijssend de Holl. vlag, verzocht om van ons bericht te brengen het geen hij beloofde. De Captain gav onzen vriend, die van Surinaam naar Amsterdam stevende een mand aardappelen mede voor een versnapering, dat zeer gretig wierd aangenomen en wij wenschten hem met een borrel goede reis: dit zijn Zeemans hoflijkheden. ✍ 18 Junij. Wij zeilen met een mooye N. O. Koelte thans in de Spaansche Zee en lopen 6 à 6½ Mijl. Dit is voor ons schip al een vrij goede gang, want onze Cornelia Sara is geen hardloopster en daaren boven zeer diep geladen, dat op zig zelve de gang van het schip zeer vertraagd, en onze Captain voorspeld ons een lange Zeereis. Alles aan boord is gezond, behalven de juffrouw die bestendig ongesteld blijvd. Ik voor mij bevind mij zeer goed bij het Zee-leven, sta gewoonlijk 's morgens ten 7 Uuren op en ga dan eens op dek kijken, en krijg daar een kom met zout water om mij te wasschen, met een halv glas zoet water er bij, die werkzaamheden afgeloopen zijnde, staan de oogen tegen 8 Uuren al helder genoeg open, om te kunnen zien te ontbijten, dat altijd ten 8 Uuren geschied, gort vooraf met boter en stroop (die mij Goddank hier beter smaakt dan bij ons) waarvan ieder een goed bord achter de knopen bergd, vervolgens hard scheepsbrood met boter, kaas en worst en koffy of thee. Ten twaalv Uuren komen wij nog eens bij elkander in de cajuyt, om te borrelen... Tegens halv twee nog eens op het dek kijken, ten 2 Uuren eeten. ✍ Ons gezelschap bestaat in de Cajuit uit den Captain, de beide jongelieden en mijzelve als passagiers en de eerste en de 2 de stuurman, de juffrouw eet tot nog toe althans altijd apart in haar hut; daarvan zoeken wij haar alsnog niet af te brengen, daar zij gedurig

1) Een medepassagiere.

... DE VENT ZAG ER ALS WONDERLIJK UIT ...

lange woorden spreekt, die aan tafel best te missen zijn . . . Wij zijn vrolijk en wel onder elkanderen en hebben nog al een aangename conversatie, door dat ieder op zijn beurt al eens wat van zijn wedervaren verteld, wat waarheid of leugens verhaald en praat over hetgene hij weet en niet weet; zomwijlen zijn we nog al eens aardig, ieder op zijn manier, naar hij het geleerd heeft . . . Het gaat echter alles zeer ordentlijk toe, er vald niets ruws of ongemanierds voor; voor den eeten word gebeden, na den eeten gedankt. Ons eeten is excellent, alle de levensmiddelen zijn van beste qualiteit en er word overvloedig opgedischt. Na den eeten gaan wij nog eens weer op dek, daar altijd wat te zien valt, want in onze kleine wereld is er immer door beweging en meer dan ik gedacht zoude hebben. Al het werk geschied boven op dek. Aan de eene kant is de timmerman en zijn maat bezig aan de schaafbank, wat verder word aan de zeilen gewerkt, daar weer touw gedubbeld, of geteerd, want bekleed of dergelijke, de kok zit in zijn combuis of werkt er in de rondte, en nevens hem zitten de jongens aan bakboord zij, schotels en vaten te wasschen. Wij passagiers maken het publiek uit, als aanschouwers op dit klein theater, terwijl het oor nog gestreeld word door het gecombineerd muziek van drie varkens, twee schapen, een melkgeit en vijftig kippen, die alle in aparte logiezen, natie bij natie hun verblijf op dek houden, en hier in hun eigen taal voortpraten, zoo als zij 't t' huis gewend waren. ✕ 9 Julij. (nabij de kaap Verdische eilanden). ✕ Wij hebben een onstuimige morgen doorgebracht. Tegen Elv Uuren wierd beneden bericht gebracht... Captain er is een schip in 't gezicht . . . De Captain naar boven: het bleek al spoedig dat het schip op ons aanhield. . . . . Het was een veeg teeken hier een schip te ontmoeten, daar de terug komende schepen uit de Oost of van de Kaap, een geheel anderen cours houden en er bijna geen vaart op deze hoogte is, als van uitgaande schepen. Er was dus weinig goeds van te wachten en de Captain zeide ons ,, 't zal na gedachten een roover zijn." Er was geen questie van zich in staat van defensie te stellen, onze stukken waren niet eens in orde en het volk niet in staat er mee om te gaan. Het was dus maar stop weg, wat je kunt. . . . . Toen ieder dan zoowat weggemoffeld had, zoo goed en kwaad als het zig doen liet, ging men naar boven, om te zien wat er van worden kon. Het schip had de Engelsche vlag geheeschen en zond een sloep met vier man af na ons toe, deze klampten aan. De opperste zijnde een stuurman kwam bij ons ,,How do you do, Sir?. . . . Where do you come from? . . . . Where are you bound to?. . . . What is your news?. . . ." De vent zag er al wonderlijk uit, met zijn stukkende hoed en smerige rok, waarover een soort van versleten jas, bij wijze van mantel op de schouders gegooid was. Hij vertelde ons dat hij een Engelschman was, van Buenos Ayros kwam en naar S'Jago ging, hebbende reeds negentig dagen reis en ons lengte kwam vragen om zig te erkennen. . . . . Daaraan deed hij wel, want de vent was 85 Mijlen buiten zijn bestek, volgens de lengte die de Captain hem opgav. . . . . Na een kort praatje, nam hij afscheid en trok heen en wij zagen met genoegen het schip daarop zijnen weg vervolgen, daar wij hem eer hij geheel uit de voeten was, weinig vertrouwden, want het moet dikwijls de gewoonte van de Heeren Zeeroovers zijn, om met zodanig een looze boodschap de boot eens te komen opnemen, en dan naderhand terug te komen en uit de muts te kruipen, wanneer zij denken dat zij 't werk aankunnen. Alzoo zijn wij door onze Heldenmoed een groot gevaar te boven gekomen.

(*Slot volgt*)

MATTY VIGELIUS

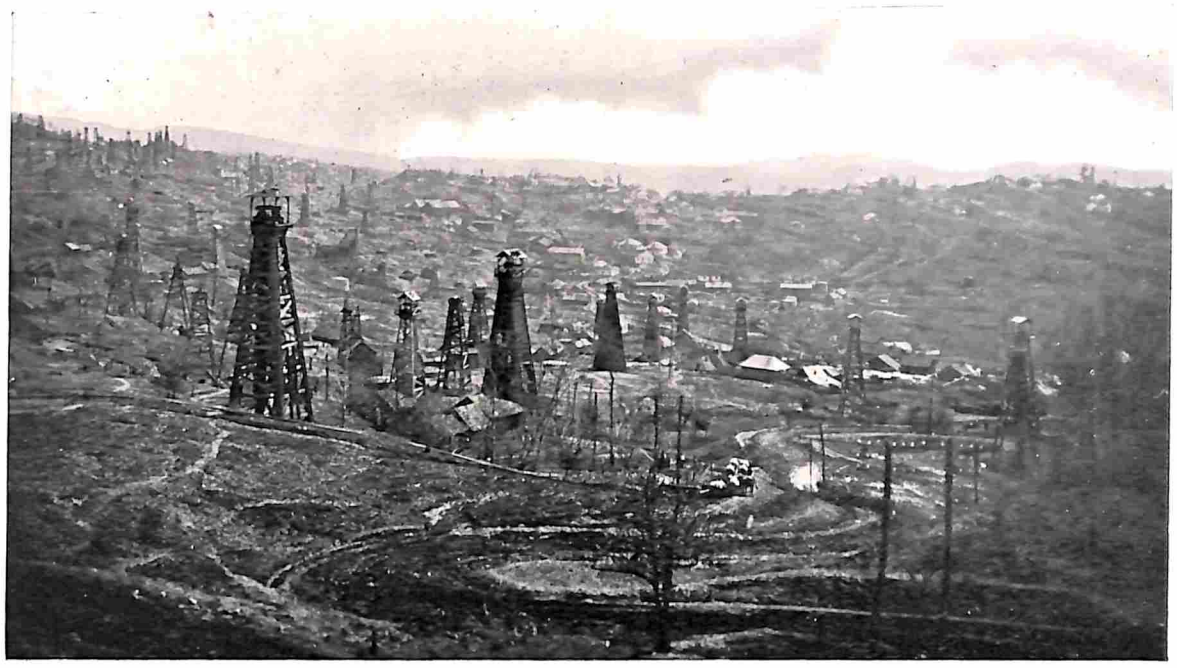

IN HET HARTJE VAN DE PETROLEUMVELDEN TE BUSTENARI. OP DEN ACHTERGROND DE KARPATEN

ROEMENIË

DE doorsnee-Hollander weet weinig van de landen, die niet tot westelijk Europa behooren. Ten Oosten van Duitschland begint een terra incognita, die alle moderne verkeersmiddelen ten spijt, nog even onbekend is als in de dagen, dat auto's en vliegtuigen alleen als sprookjesattributen bestonden. En tot die landen behoort ook Roemenië, het land, waaraan Carmen Sylva en de petroleumontginningen meer Westersche vermaardheid hebben gegeven. Maar ruimte genoeg bleef en blijft er over voor de fantasie, welke er niet gehavend wordt door de boortorens en derzelver aanhang, maar waar traditie en folklore nog steeds gehandhaafd blijven. Dank zij vooral de uiterst bezwaarlijke verkeersmogelijkheden in dit bergland, waar bergen en sneeuw een bondgenootschap hebben aangegaan om den vreemdeling den toegang zoo bezwaarlijk mogelijk te maken. ✕ Weinige zijn de groote steden: slechts Bucarest heeft inderdaad cosmopolitische allures, streeft ginds in het Oosten Parijs naar de kroon. Al, wat de quintessence van het mondaine leven vertegenwoordigt, vindt in Bucarest zijn representanten. De elegance der Bucarester vrouwen evenaart die harer Parijsche zusters; theaters, bioscopen, cabarets streven al evenzeer naar de Westersche volmaaktheid. En de vreemdeling, die als employé op een der petroleum ondernemingen verre leeft van het drukke leven der groote stad, aanvaard gretig de afwisseling, hem door de mondaine, Roemeensche hoofdstad geboden. Heel vaak kan hij deze niet genieten: immers het is moeilijk en bezwaarlijk uit de eenzaamheid der bergen door te dringen tot het drukke leven van Bucarest. ✕ Nauwelijks gebaand zijn de wegen in het gebergte, voor auto's zoo goed als onberijdbaar. Terwijl het transport overal bijna nog per ossewagen geschiedt. De ezel is er het lastdier bij uitnemendheid. Moeizaam trekken de sterke dieren de zwaarbeladen karren, waarop de boeren het hout vervoeren, het hout, dat de voornaamste brandstof van Roemenië uitmaakt. Zelf kappen de boeren 't in de wouden, terwijl de vrouwen het land bewerken of in vrijen tijd het vermaarde Roemeensche borduurwerk vervaardigen, uitmuntend door sprankelende kleur, harmonisch voegend de bonte tinten. Per ossewagen worden ook alle materialen vervoerd, noodig voor den bouw der boortorens op de petroleumvelden, waar de petroleum wordt gewonnen, die een van de voornaamste bronnen van inkomsten is naast den landbouw. Al zijn de winsten dan ook geringer dan in vorige jaren, toen de concurrentie op de wereldmarkt minder geducht was. ✕ Nog zijn er echter vele maatschappijen, waaraan honderden employé's van de meest verschillende nationaliteit verbonden zijn. Terwijl daarnaast vele Roemenen er een bestaan vinden, de mannen, als gezegd, bij het transport, de vrouwen en meisjes op de petroleumvelden zelve, waar tallooze boortorens omhoog rijzen. Bustenari is het centrum der petroleumvelden: evenzoovele monumenten gelijkend, duidend de plaats, waar petroleum

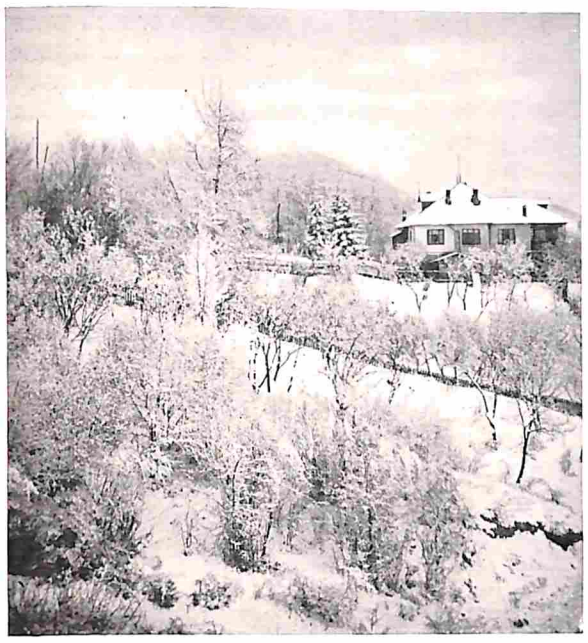

WINTER IN BUSTENARI

wordt aangeboord, scharen de boortorens, ook wel sonde's genaamd, zich in eindelooze colonne's. Zes weken duurt de bouw van zulk een boortoren, waarvan de buitenwanden van hout worden opgetrokken, terwijl binnen dit omhulsel buizen worden aangebracht, welke 3 à 600 M. diep den grond ingaan, om zoo de bron aan te boren, welke gemeenlijk omstreeks een jaar lang gemiddeld één tot 12 wagons petroleum per dag zal opleveren. (Eén wagon wordt berekend op 10000 K.G.)

(Slot volgt) P. J. R.

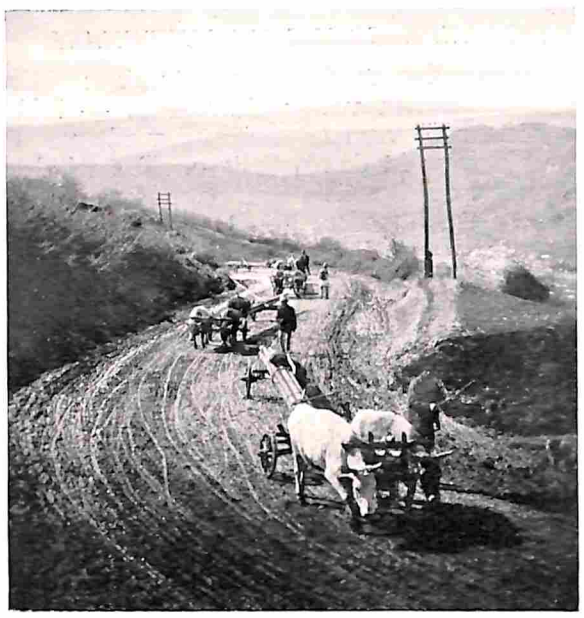

TRANSPORT VAN BOORMATERIALEN NAAR DE OLIEVELDEN VAN BUSTENARI

De moeder van Mary

IN de lanen van het park stonden vele banken. Die maakten deel uit van het natuur-décor, waar dagelijks drama's en blijspelen naarmate de gezindheid der op de banken rustende wandelaars werden opgevoerd. 's Morgens hadden meestal de musschen, de straatjongens onder de vogels, vrij spel; 's middags behoorden de laantjes en banken aan de moeders en bonnes, die met den kinderwagen er op uittrokken; in den namiddag profiteerden ouden van dagen ervan; gepensionneerde oude heertjes, diakenhuismannetjes; oude jongejuffrouwen en murmelende besjes. Maar wanneer de avond gevallen was, dan vormden schemerige laantjes en verscholen banken het decor voor minnende paartjes. Maar op dezen eersten zomerschen lentedag was 't nog vroeg in den middag en slechts weinig wandelaars zochten koelte onder het nauw uitgeloopen loof. De meeste banken waren dan ook onbezet, maar op een bank in de luwte van een denneboschje zaten drie wandelaars: een vrouw op leeftijd, een man en een jonge vrouw, die met de eene hand een kinderwagen, waarin een kindje lag te slapen, op en neer duwde. Zwijgend zaten ze naast elkaar, eerst de vrouw op leeftijd, die aan een breiwerk bezig was, dan de man die in een krant verdiept was, naast hem 't jonge vrouwtje dat zachtjes neuriënd den kinderwagen op en neer duwde. Onder de bank lag een groote herder, die aan haar toebehoorde en ingedut scheen. Zwijgend zaten ze naast elkaar. De wind zoefde door het dennebosch en deed de naalden ritselen. Een enkele berk met zilverwit schilferenden stam met 't nog bijna bladerlooze fijngeaderde takkenskelet onwezenlijk af tegen 't dennengroen. De stilte werd alleen verbroken door de zacht neuriënde vrouwenstem, 't ritselen van het krantenpapier en het harde tikkende geluid der breinaalden. Af en toe gromde de hond in zijn droom. Eensklaps klonken uit den kinderwagen onderdrukte geluidjes, protestklanken, die in een snik overgingen. Een paar beentjes, die zich van onder den deken hadden losgewoeld, kwamen omhoog spartelen. Van onder de kap uit hoorde men een klagend kinderstemmetje, onverstaanbare klanken: Uh, uh, bè, bè, ah! Dan een oogenblik stilte. 'n Stilte voor den storm, want even later barstte luid gehuil los. De jonge vrouw trok zich niets aan van de protesteerende baby, ze duwde nog steeds den wagen heen en weer, hopend dat 't kindje weer in slaap zou vallen. Maar dit dacht er niet aan. Het begon nog harder te gillen. De bloote beentjes spartelden van woede. Onder het gebrul door klonken toornige verongelijkte kreetjes. De man met de krant en de vrouw met 't breiwerk keken gelijktijdig op. „Die heeft sterke longen!", zei de man. Het jonge vrouwtje lachte. „Mary is ondeugend!" zei ze. „Ze wil, dat ik haar op schoot neem. Maar ik mag haar niet verwennen". De man verdiepte zich opnieuw in de krant, de vrouw op leeftijd zette zich weer aan haar breiwerk, 't jonge vrouwtje duwde den wagen heen en weer en neuriede, maar de baby bleef doorschreeuwen! Eindelijk werd het haar toch te bar. Ze begreep, dat het schreeuwende kindje de anderen hinderde en daarom tilde ze Mary uit den wagen en nam haar op schoot. Binnen een paar tellen was Mary zoet, zoo zoet als honing en nog met traantjes in haar oogen probeerde ze kirrend op te krabbelen tegen de schouders van het jonge vrouwtje en haar neus te grijpen. Zoo plotseling was de overgang, dat de man en de vrouw naast haar opkeken. De man legde zijn krant neer en keek glimlachend naar 't aardige tooneeltje: 't knappe tengere jonge vrouwtje en de baby: een levende pop met groote blauwe oogen en blond kopje in een snoezig wit jurkje met bloote armen en beentjes. De kleine Mary niet eenkennig keerde zich naar den kant van haar glimlachenden bewonderaar en greep kraaiend naar de krant. „Foei, dat mag je niet doen Mary, stoute Mary!" zei 't jonge vrouwtje. Mary trok een lipje. „Ze mag 't gerust doen mevrouw!" zei de man met de krant, „ik heb 'm al gelezen! Wat een aardig kindje! 't Is zeker uw kindje?" De jonge vrouw kleurde en knikte gevleid. En toen ontstond een gesprek, waarin verteld werd, hoe oud Mary was, waar ze woonde, hoeveel keer ze per dag wandelde, kortom een gesprek, dat moeders van jonge kinderen zoo vaak houden. En de man met de krant luisterde belangstellend toe en de vrouw met het breiwerk liet haar pennen even rusten en mengde zich ook in 't gesprek. En Mary had dolle pret eerst met het in stukken trekken der krant en daarna met 't luisteren naar 't tikken van het horloge, dat de man met de krant bij haar oor hield en gretig grepen haar handjes naar 't flikkerende gouden voorwerp. „Geeft u 't haar maar niet in handen!" zei 't jonge moedertje, „anders zal Mary het zeker breken!" Maar Mary was reeds afgeleid en kraaide tegen den hond, die wakker was geworden en zijn verstandigen kop in den schoot der jonge vrouw legde. „Wanneer ik een kiektoestel bij me had, zou ik een kiek nemen!", zei de man met de krant. 't Jonge moedertje lachte. „Hebt u nog meer kinderen thuis?", vroeg de vrouw met het breiwerk. De jonge vrouw knikte. „Straks gaan

DE GROOTE KERK TE BRASOV (VROEGER KRONSTADT IN HONGARIJE)

we naar huis niet waar Mary? Dan gaan we naar Johnny. Johnny is al een groote jongen, hè Mary, die gaat al naar school!" De andere vrouw staarde haar vol eerbied aan, zoo jong en dan al tweemaal moeder en dan reeds van een jongen van 6 jaar! ✕ Mary probeerde een nieuw experiment. Ze trok zich met haar eene hand aan 't jonge vrouwtje op en probeerde met de andere hand den hoed van den man met de krant te grijpen. De toeschouwers waren zoo in haar poging verdiept dat ze niet zagen, hoe een groote grofgebouwde vrouw haastig het pad af kwam loopen. Hijgend bewoog het zware lichaam zich voort, 't opgeblazen gezicht was rood van woede, terwijl de groote handen dreigend gesticuleerden. Voordat ze 't wisten, stond zij stil bij de bank, rukte de verschrikte jonge vrouw het kindje uit den arm en bulderde: „Heb ik je niet gezegd, dat je Mary nooit uit den wagen mocht nemen! Gisteren heb ik 't je nog verboden, als je het nog eens doet, sta je op straat begrepen!" ✕ 't Jonge vrouwtje was verschrikt opgesprongen, haar gezichtje werd beurtelings rood en bleek, haar lippen trilden en haar oogen schoten vol tranen. Ze nam Mary uit de armen der vertoornde vrouw over en legde het luid protesteerende kindje weer in den wagen. ✕ De man met de krant had het eerst de situatie overzien, hij had begrepen, dat de jonge vrouw niet de moeder maar slechts de kinderjuffrouw van Mary was, dat ze zich de rol van jong moedertje had toebedeeld om slechts een oogenblik als moeder van 't aardige kleine ding te worden aangezien. En van 't bevende jonge meisje, dat was opgestaan en met van schaamte blozend gezichtje over haar ontdekte leugen 't schreeuwende kindje toedekte, dwaalden zijn oogen naar de nog steeds razende vrouw met het harde stugge gezicht en 't plompe leelijke figuur. „U bent zeker de moeder?", vroeg hij sarcastisch. „Ja natuurlijk! Wat zou dat?", antwoordde de verontwaardigde moeder. ✕ „Dat dacht ik wel!", zei de man met de krant. „Mary lijkt sprekend op u!" Maar in zijn hart zei ie, dat de natuur zich vergist had, dat eigenlijk de jonge vrouw niet de kinderjuffrouw maar de moeder van Mary had moeten zijn. ✕ Een oogenblik later verdwenen Mary, haar moeder en de jonge vrouw, die Mary's moeder niet was, maar de kinderjuffrouw in een zijlaan. De groote herder sjokte loom en knorrig achter hen aan. Nog lang hoorde men de luide kijfstem van Mary's moeder: „En ik heb je toch gezegd, dat je Mary niet uit den wagen mocht nemen en hoe durfde je 't toelaten, dat ze met een vreemden man speelde. Wanneer ik 't meneer vertel, als ie van bureau komt, zal er wat voor je opzitten! Met een vreemde meneer! Stel je voor . . .". ✕ De man op de bank zuchtte, raapte zijn verfrommelde halfverscheurde krant weer op, streek haar glad en verdiepte er zich weer in. De vrouw met het breiwerk slaakte eveneens een zucht en nam haar breipennen weer op. Beiden zwegen . . .

J. F. BAER v. HEMMERSWEIL

EEN LEPELSONDE TE BUSTENARI

ROEMEENSCHE MEISJES

De goddelijke oorsprong der Siameesche vorsten

„HOORT!— gij nietige, wroetende aardwormen, — hoort!, hoort! — gij allen, afkomstig uit de verre wereldstreken van de Geboorte en het Leven, van het Sterven en den Dood [1]) — hoort!, hoe Anomatan — de vroegste heerscher van ons schoone, machtige rijk — op miraculeuze wijze ontsproot uit Phra Narai [2]) en om welke reden wijlieden — de „Thai" [3]) — tot in lengte van dagen onzen koningen en hunnen afstammelingen goddelijke eer zullen bewijzen! ✕ In gulden letteren staat het gegrift in de eerste regelen van het, slechts hooger wijsheid bevattende „Ramakien" [4]), hetgeen allen immer en alom tot richtsnoer moge strekken: Hirantayak — de verschrikkelijke, geweldige reus — had zich voorgenomen, alles wat op aarde leeft te verdelgen en daarna de geheele wereld te vernietigen. Ten einde deze gruwelijke plannen te verijdelen, nam Phra Narai de gedaante van een everzwijn aan. — De godheid toog heen en versloeg het vreeselijke monster in een kortstondigen, doch zwaren kamp. ✕ Na de overwinning keerde Phra Narai weder en besteeg opnieuw zijn gouden slangentroon in het Westen van de Groote Wereldzee. Hier sliep hij in. Tijdens den diepen slaap ontsproot uit zijn navel een wonderlijk schoone lotusbloem. — Zoodra deze haar blaadjes ontvouwde, werd in haar hart een teer, welgebouwd knaapje zichtbaar. — Hierop ontwaakte Phrai Narai en geraakte bij het aanschouwen van zijn Zoon in hooge zielsverrukking. ✕ In zijn armen voerde hij het kind naar Sayompuvanat [5]) — de hoogste godheid. — Deze nam den knaap als kleinkind aan en besloot, dat hij de eerste koning op aarde zou worden. ✕ Om dit te bewerkstelligen, beval Sayompuvanat den god Phra In [6]), met diens gevolg vanuit zijn schitterend hemelpaleis naar de aarde af te dalen en daar voor den toekomstigen vorst een glorierijke hoofdstad te stichten. ✕ De krijgsgod gaf aan het bevel gehoor en kwam weldra met zijn machtige legerscharen van omhoog aangevlogen. Het was een schitterende optocht: vroolijk wapperden de tallooze vaandels en banieren met de kleurige pauweveeren, de brieschende leeuwen, de vurige draken en de heilige lotusbloemen. ✕ De stoet werd gesloten door Phra In zelven, die zijn indrukwekkenden, witten olifant Eirawan — met de drie-en-dertig koppen — bereed. Boven iederen kop verhief zich een kostbare, gouden troonhemel en daarnaast glinsterden drie-en-dertig lotusschrijvers in het stralende zonlicht. — Elke lotusbloem was wijd geopend en bood een rustplaats aan drie beeldschoone vrouwen. ✕ Phra In bereikte met zijn volgelingen de aarde in het machtige rijk Chomputhovip [7]). Daar steeg hij van zijn rijdier af in een prachtig, heilig woud, waarin reeds sedert honderdduizend jaar vier kluizenaars woonden. ✕ De god bracht hun den groet en verkondigde, hoe Sayompuvanat hem gelast had, voor den toekomstigen heerscher een vorstelijke stad op te richten. De vier kluizenaars antwoordden, dat juist deze plaats zich bij uitstek voor dat doel zou eigenen. Te meer, daar zich in de nabijheid een woud uitstrekte, waarin een heilige tempel gelegen was. ✕ Phra In gaf blijk van groote innerlijke verheuging en beval zijn ervaren bouwmeester

1) Volgens Siameesche begrippen resp. het Oosten, het Zuiden, het Westen en het Noorden. 2) Phra Narai neemt in Siam dezelfde plaats in als de god Vishnoe in Indië. Hij doet zich voornamelijk gelden in zijn tien verschillende menschelijke, dierlijke en bovennatuurlijke incarnaties. 3) „Thai" beteekent: de „vrijen". Het is de benaming, welke de Siameezen zichzelven geven; overigens beschouwen ze hun volk als het voornaamste op aarde. 4) Het „Ramakien" geeft de Siameesche lezing van het grootsche Indische heldendicht „Ramayana". 5) In Voor-Indië: Siwa, Ciwa, Siva, Shiva of Sjiva. 6) De Indische krijgsgod Indra, die een prachtig paleis in den hemel bewoont. 7) Siam.

Vishnoekam, terstond met de stichting der koningsstad aan te vangen. ✕ Nauwelijks was dit gebod zijn lippen ontvloden, of ziet!: — een geweldige aardbeving deed den bodem schudden en drie hechte ringmuren rezen uit de aarde op. — Onmiddellijk daarop verscheen een heerlijk koninklijk paleis en daar omheen alle gebouwen, welke in een vorstelijke hoofdstad behooren. ✕ Phra In keerde tot den gouden troon van Sayompuvanat weder en verklaarde, dat aan de opdracht voldaan was. Hierop verkondigde de opperste god, dat de naam van zijn vorstelijk kleinkind Anomatan zou luiden. ✕ Hij schonk hem macht en wijsheid, welke een koning in de eerste plaats behoeft. Daarenboven overhandigde hij den jongen vorst verscheidene wapens, waaronder een tooverboog, waarmede het doel nimmer gemist kon worden. ✕ Anomatan verkreeg eene gemalin en zesenvijftig-duizend bijvrouwen, de eene nog schooner dan de andere. Ten slotte deed Sayompuvanat zijn kleinzoon — den eersten vorst op aarde — met het gansche gevolg, door Phya Krut — den koning der vogels — naar de kostelijke, nieuw-gestichte hoofdstad Ayuthia dragen. Velen verdrongen zich in de prachtige straten en gevoelden zich tot in lengte van dagen rijk en gelukkig in de nabijheid en onder bescherming van den heerscher Anomatan en diens goddelijke nazaten" . . . .

A. W. FRANCKEN.

BOORTOREN TE BUSTENARI. OP DEN VOORGROND EEN TRANSPORT BESPANNEN MET TREKOSSEN

13 OCTOBER 1929

TWINTIG jaar geleden. ✕ Ik sta ergens boven op een zolder, waar de boeken gereid staan in eindelooze rijen. Het is er stil, doodstil, geen geluid dringt door van beneden, van het drukke huis, de roezige straat. Het is een ideaal oord om zich te verbergen voor het alledaagsch leven, om onder te gaan in de romantiek en het avontuur uit vroeger eeuw, welke verborgen liggen in de dikbestofte boeken, naast elkaar in het gelid in de lange reeksen rekken, op de zolders naast, voor en achter elkaar geschaard. Ik lees, lees, ademloos, niets verbreekt de stilte, de stilte van het nu, vol beelden van voorbij leven. ✕ Opeens een gedruisch, een geronk, vreemd, oneigenlijk. Ik sper, als iemand, die onverwachts ontwaak, de oogen open. Ik blijf star-stil, een oogenblik, heviger wordt het gedruisch, langs het zolderraam, grijpensnabij naar het lijkt, strijkt statig een vreemde vorm, een reusachtige ellips. En onderaan hangt een open mand, ik onderscheid, haastig naar het zolderraam geloopen, menschen in die mand. Tenminste, zoo vertelt het mijn herinnering, mijn waarheidsgetrouwe en toch, wie weet, onwillens verbeeldingsvolle geheugen. Nog zijn de omtrekken van de plotselinge verschijning in mijn herinnering bewaard gebleven, steeds onwezenlijker met de jaren, zóó onwezenlijk, dat ik ze ten laatste niet meer vertrouwde. Want lang al is 't geleden, dat ik zóó het eerste bestuurbare luchtschip zag, weinig voorbereid op zijn komst, al te vluchtig het beeld, dat langs me heen trok. Zoodat slechts bleef een vage impressie, gelijk een sprookjesbeeld, door verhalen in de kinderjaren, wonderlijk boeiende verhalen, opgeroepen . . . .

13 October 1929. ✕ De Graf Zeppelin heeft zijn tocht om de aarde volbracht. In 21 dagen. Ik lees 't, verwonder me erover, bewonder 't. Als iets vanzelfsprekends. Alles is vanzelfsprekend in deze laatste 25 jaar. We aanvaarden telefoon en taxi, telegraaf en auto, radio, vliegmachine, luchtschip, de zwijgende film en de sprekende, alles als iets vanzelfsprekends. We verwonderen ons niet meer, we spelen met ons speelgoed als kinderen, om den tijd te verdrijven, om onszelf te vermaken. En we verleeren de verwondering. En aanvaarden een wereldreis in 21 dagen. Zonder éénige verwondering. ✕ Tot Zondag 13 October. ✕ Toen heeft 't me gegrepen als de herleving van 't sprookje, waarvan ik 20 jaar geleden den aanvang aanschouwde, 't sprookje me bijna ontglipt, en nu, nu werkelijkheid geworden. 't Heeft me verrast, 't heeft me overwonnen, mij, die de wereldreis in 21 dagen als alledaagsch gebeuren gering achtte. Ach wij twintigste-eeuwers, we worden in het alledagsch leven overstelpt door wonderen en we gelooven er niet meer in. En zoo wachtte ik cynisch den dag van gisteren en besloot dien heerlijkschoonen herfstdag buiten de stad te gaan, me niet te bekommeren om het luchtschip, dat kruisen zou boven Amsterdam. Ik kende 't immers allang van photografieën en film, van krantenartikelen, van radio-omroep. Neen, ik wilde naar buiten, weg van de stad. Het was immers alles techniek, de techniek, die zooveel van het allerschoonste doodt. ✕ Onbewogen zat ik in de tram, die me naar buiten zou brengen. Opeens een gezoem, een gegons, alles is in rep en roer. Ik buig me over het hekje, dat het platform afsluit, zie omhoog . . . . ✕ 't Sprookje, 20 jaar geleden een moment beleefd, wordt werkelijkheid, zoo grootsch, zoo ontzaglijk grootsch, dat het mijn adem beneemt. Een oogenblik maar, dan juich ik, als de anderen rondom. „Kijk, kijk toch, daar, daar." ✕ Over de smalle straat zeilt de ellips weer, blank-zilveren, als een flard van den mantel eener sprookjesprinses. De aarde wordt met den hemel verbonden. De hemelen openen zich. En ik beleef even, heel even, een moment van de eeuwigheid, die alles samenbindt, aarde en hemel. Waarin dit schip, statig en met vaart zeilend, niets dan metaal en electron, alléén metaal en electron, aardsch en hemelsch, reëel en onwezenlijk, techniek en natuur vereenigt. ✕ Het is meer, veel, veel meer dan het werk van menschenhanden, het is het instrument, waardoor stof en geest, verstand en hart inniger worden verbonden dan ooit te voren. ✕ Een tocht om de aarde . . . . Het is het begin der wijsheid.

RO VAN OVEN.

Ontvangen uitgaven

De boomkweeker en tuinarchitect. D. J. van der Hove te Kapelle (Zuid-Beveland) zond ons ter gelegenheid van het 50 jarig bestaan der kweekerij een geillustreerden catalogus, waarin een groot aantal practische wenken betreffende boomverzorging werden opgenomen.

Bij W. L. en J. Brusse te Rotterdam verscheen Vetplanten door J. M. van den Houten met ruim 60 afbeeldingen. De schrijver verklaart in het voorwoord met genoegen de uitnoodiging van de uitgevers te hebben aangenomen om door het schrijven van een populair werkje de vetplanten nader onder de oogen van het publiek te brengen. Besproken worden Bouw- en levenswijze, het kweeken en verzorgen van vetplanten, evenals de voornaamste vetplanten geslachten. Evenals het boekje over cactussen is dit werkje in al zijn beknoptheid uitstekend verzorgd.

De kweeker G. A. van Rossum te Naarden zond een catalogus de wereld in, waarin rijke kleurillustraties vereenigd werden.

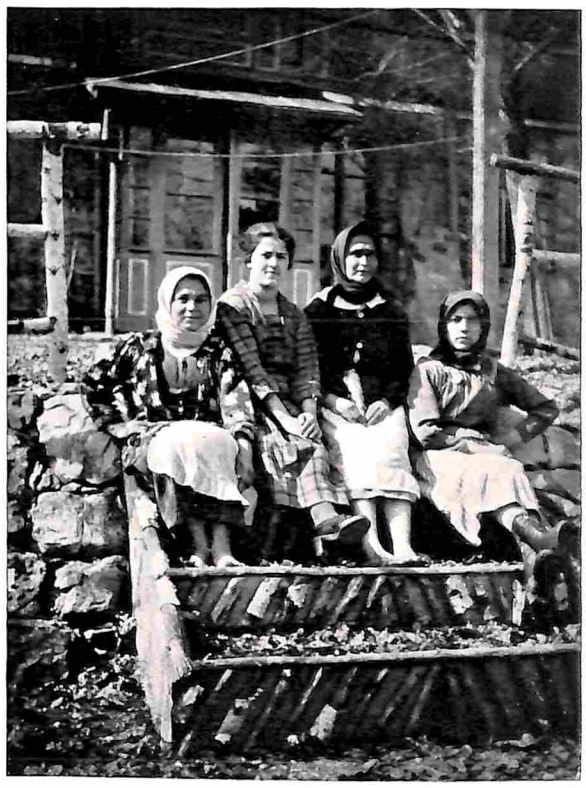

ROEMEENSCHE LANDMEISJES WERKZAAM IN DE OLIEVELDEN

ARIOSTO

Uit het Poolsch door

7) KAZIMIERZ CHLEDOWSKI

(*Vervolg*)

De kardinaal nam den weerspannigen Ariosto diens weigering zeer kwalijk; hij ontving hem zelfs niet toen de dichter afscheid kwam nemen, ontnam hem twee beneficiën en ontsloeg hem uit zijn dienst. De dichter moest echter maar al te spoedig inzien, dat hij geheel onafhankelijk niet kon blijven bestaan en trachtte daarom in dienst van Alfonso te komen, hoewel hij ook tegen dezen een stillen wrok had. Kort tevoren was namelijk een bloedverwant van Lodovico, Rinaldo Ariosto overleden zonder testament na te laten, terwijl er geen rechtstreeksche erfgenamen waren. Hoewel Lodovico en zijn broeders hun aanspraken deden gelden op de nalatenschap, welke uit drie belangrijke bezittingen te Bagnolo in Traspadano bestond, legde de Camera ducale er beslag op, onder voorwendsel, dat er geen rechtmatige erven waren. Op 15 April 1519 schreef de verbitterde Ariosto naar Mantua aan Maria Equicoli, dat eenerzijds il Duca, anderzijds il Cardinale, hem eigendommen ter waarde van ongeveer 10.000 ducaten, die sinds 300 jaar aan zijne familie hadden toebehoord, afhandig hadden gemaakt, en dat hij nu wel sprookjes en gedichten kan gaan maken, om in zijn onderhoud te voorzien. Ariosto was echter door armoede gedwongen dit onrecht te dulden, terwille van een baantje, waaraan Lucrezia Borgia hem klaarblijkelijk heeft geholpen. Op 23 April 1518 benoemde Alfonso hem tot zijn cameriere en familiaris met een maandelijksch salaris van 25 lire en eene vergoeding voor het onderhoud van 3 bedienden en 2 paarden. ✉ De dichter heeft dus geen kwaden ruil gedaan, maar toch drukten hem spoedig de lasten, welke ook de nieuwe betrekking hem oplegde. Bovendien scheen het salaris niet voldoende te zijn om rond te komen, want hij verzocht den hertog om een voordeeliger ambt. Hij was daarin gelukkig, want juist was de provincie Garfagnana weder onder de heerschappij der d'Este's gekomen, en de hertog kon hem dus in Februari 1522 met een klein aantal boogschutters naar Castelnuovo, „de hoofdstad" dier provincie, zenden om daar het bewind over te nemen. De provincie Garfagnana, een bergland in de Apennijnen, behoorde vroeger aan de d'Este's, kwam tijdens Julius II en Leo X in het bezit van Rome, maar ging na het overlijden van Leo X weder aan de d'Este's over. Dit beantwoordde echter niet aan de wenschen der geheele bevolking, integendeel, er was een partij, die gaarne aansluiting bij de Florentijnsche republiek gezien zou hebben, terwijl anderen onder het bewind van den paus wilden blijven. Het bergachtige land was een waar broeinest voor bandieten, die de rustige burgers noodzaakten hun bondgenooten te worden. De strijd tegen de roovers werd zeer bemoeilijkt door het oude gebruik, de kerken en kloosters tot veilige schuilplaats voor misdadigers te laten dienen, die, eenmaal over den drempel der gewijde plaats gekomen, zich in geen enkel opzicht iets van de overheid aantrokken. ✉ Materieel had Ariosto het daar niet slecht, want zijn inkomen bedroeg het drievoudige van wat hij aan het hof ontving, maar de verlatenheid der woeste streek en de moeilijkheden, die zich bij de handhaving der orde voordeden, drukten hem zeer. De eentonigheid in Castelnuovo verveelde hem bovendien zoo gruwelijk, dat het hem toescheen, alsof hij reeds dood was. Hij zou graag in Ferrara willen wandelen, op het plein voor de kathedraal, en stilhouden voor de twee standbeelden van „zijne markiezen"; hij benijdt zijn vrienden om de vette duifjes en kapoenen, die zij in „den Moor", „al Moro", gebruiken [1]). ✉ In een satire, die hij aan Sigismondo Malaguzzi, Annibale's broeder zond, beklaagde hij zich over het ontbreken van ook maar de minste behaaglijkheid. ✉ Wat hem vooral drukte, was de afwezigheid van zijne beminde Alessandra Benucci, die hij niet mee had kunnen nemen naar een gat als Castelnuovo. „Sneeuw, bergen, wouden en afgronden scheiden mij van haar, die geheel mijn hart bezit" klaagt de dichter; „en dat, terwijl ik hier in zulk eene onvriendelijke woning en woeste omgeving moet leven. Mijn slot" — schrijft hij verder— „staat in een diep ravijn en ik kan geen voet uit deze gevangenis zetten zonder onmiddellijk op een met oerwoud begroeide Apennijn te moeten klimmen. Waar ik mij ook bevind, binnenshuis of onder den vrijen hemel, overal hoor ik slechts klagen, twisten en schelden, nooit iets anders dan verhalen over diefstallen, moorden, vijandelijkheden en vendetta". ✉ Dit treurige land moest tot rust gebracht worden en dat gelukte Ariosto grootendeels. Zijn maatregelen tegen het bandietenwezen waren zoo doeltreffend, dat men ze nog tegenwoordig in sommige streken van Sicilië in toepassing zou kunnen brengen. Wie aan een roover een schuilplaats bood werd beboet met 50 ducaten of kreeg drie slagen met een riem. Aan dezelfde straf stelden zich bloot zij, die wapenen verborgen hielden. Als men verdachte personen zag, was men verplicht onmiddellijk naar de naastbijliggende kerk te snellen en drie keer alarm te luiden. ✉ De boeten vloeiden voor twee derde in de hertogelijke kas, terwijl de aanklager een derde ontving. De volledige uitroeiing van het bandietenwezen werd echter belemmerd door de geestelijkheid, die zich ten doel stelde, den d'Este's het behoud der provincie onmogelijk te maken. ✉ Terwijl men in Ferrara meende, dat de regeering haar plicht gedaan had door Ariosto als gouverneur naar Castelnuovo te sturen, bleek zij daarin toch te kort geschoten te zijn, daar zij den nieuw benoemden gouverneur niet voldoende steunde. Hij klaagt dan ook in zijn rapporten niet in staat te zijn het gezag der regeering te handhaven, indien de hertog hem niet krachtiger ondersteunt en dat het diens autoriteit zou ondermijnen, als deze voortgaat met hen te ontzien, die de gouverneur noodig vindt te straffen. Immers het was gebeurd, dat een uit de gevangenis te Castelnuovo ontsnapte roover, Moro del Silico, die de wijk naar het hertogelijke leger genomen had, met open armen werd ontvangen. Bovendien klaagde de arme gouverneur over het gemis van een scherp afgebakende grens tusschen het administratieve bestuur en de rechterlijke macht. Vaak kon men niet uitmaken, waar de bevoegdheid van den gouverneur eindigde en het rechterlijke gezag begon. Het meest betreurde hij echter, dat de wereldlijke overheid geen macht over de geestelijkheid bezat en deze daarom zelfs de grootste misdaden straffeloos kon begaan.

Foto C. J. Steenbergh

EEN MAND MET EUROPA-ROZEN (DONKERROZE)

1) Het koffiehuis onder de arcades van het bisschoppelijke paleis bestaat nog tegenwoordig onder dezen naam.

(*Wordt vervolgd*)